

22. Bölüm

COVID-19 ve Acil Tıp

Selcan ENVER DİNÇ¹

GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ilk olarak 31 Aralık 2019 tarihinde Çin'in Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde bir deniz ürünleri ve canlı hayvan pazarı kaynaklı 27 açıklanamayan pnömoni vakasını yeni tip Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) olarak bildirdi. Hastalık hızla Çin dışındaki ülke ve bölgelere yayıldı. DSÖ 30 Ocak 2020' de insanlarda daha önce görülmemiş yeni bir koronavirüs salgınına "uluslararası önemi haiz halk sağlığı acil durumu" olarak tanımladı ve 11 Mart 2020' de bunun bir pandemi olduğunu ilan etti (1,2). Hastalığın hızlı bir şekilde tüm dünyayı etkilemesi, kesinleşmiş bir tedavisinin olmaması, ciddi seyahat kısıtlamaları ve karantina uygulamaları ile COVID-19, hepimize zorlu bir düşman olduğunu gösterdi (3).

Pandemiler tüm dünya nüfusunu etkileyen, ani ortaya çıkan ve insanlar arasında hızlı yayılması nedeni ile kontrol edilmesi ve hazırlanılması zor olan süreçlerdir. COVID-19'dan etkilenen ülkelerde Acil Tıp hekimleri ve acil servislerin tüm sağlık çalışanları bu afet tıbbi sorunuyla ön cephede mücadele etmektedir. Bu nedenle süreç içindeki en önemli yerlerden biri de acil servislerdir. Bu alanlarda hem COVID-19 şüpheli vakaların tespiti ve yönetimi hem de diğer tıbbi acillerin tanı ve tedavi süreçleri eş zamanlı ilerlemektedir. Pandemi süresince her iki grupta da yüksek kalitede ve etkin bakımın sağlanması önem arz etmektedir. Bu nedenle, acil servislerin değişen gereksinimleri karşılamak için yeniden organize edilmesi ve yapılandırılması zorunluluk haline gelmektedir (4).

¹ Uzm. Dr., Antalya Kepez Devlet Hastanesi Acil Tıp Kliniği, selcanenver@gmail.com

SONUÇ

COVID-19 ani ortaya çıkışının ardından çok hızlı bir şekilde dünyaya yayılmış ve şimdiye dek görülmemiş sayıda insanı etkilemiştir. Birçok vakada hastalık hafif seyreitse de bazı hastalarda ARDS ve çoklu organ yetmezliği gibi ciddi komplikasyonlar gelişebilmektedir. Hatta bazı kişilerde hastalık ölümcül seyredebilmektedir. Halen küratif bir tedavinin olmayışı bu hastalığın yönetimini daha da zor hale getirmektedir. Bu nedenle erken tanı ve şüpheli olguların izole edilmesi daha da önem arz etmektedir. COVID-19 yönetimini en iyi şekilde yapabilmek adına acil servislerimizi pandemi sürecine uygun şekilde dizayn etmeli ve güncel bilgileri takip etmeliyiz. Güncel bilgiler ışığında hastalara en iyi sağlık hizmetini sunabilmek için ise öncelikle kendimizi korumalı, KKE kullanımına özen göstermeliyiz.

KAYNAKÇA

1. World Health Organization (2020). *Statement on the second meeting of the International Health Regulations (2005) Emergency Committee regarding the outbreak of novel coronavirus (2019-nCoV)*. (30 January 2020 tarihinde [https://www.who.int/news/item/30-01-2020-statement-on-the-second-meeting-of-the-international-health-regulations-\(2005\)-emergency-committee-regarding-the-outbreak-of-novel-coronavirus-\(2019-ncov\)](https://www.who.int/news/item/30-01-2020-statement-on-the-second-meeting-of-the-international-health-regulations-(2005)-emergency-committee-regarding-the-outbreak-of-novel-coronavirus-(2019-ncov)) adresinden ulaşılmıştır.)
2. World Health Organization (2020). *World Health Organization. WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19- 11 March 2020*. (11 March 2020 tarihinde <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-COVID-19---11-march-2020> adresinden ulaşılmıştır.)
3. The New York Times (2020). *Coronavirus travel restrictions, across the globe*. (20 March 2020 tarihinde <https://www.nytimes.com/article/coronavirus-travel-restrictions.html> adresinden ulaşılmıştır.)
4. Whiteside T, Kane E, Aljohani B, et al. Redesigning emergency department operations amidst a viral pandemic. *Am J Emerg Med*. 2020; 38(7): 1448–1453.
5. Erdem AB, Yılmaz MS (2020). COVID-19 enfeksiyonlarında acil servis dizaynı ve yapılması. Hakan Oğuztürk (Ed.), *Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) ve Acil Tıp 2020* (35-39). Ankara: Türkiye Klinikleri.
6. European Centre for Disease Prevention and Control (2020). *Infection prevention and control for COVID-19 in healthcare settings*. (6 October 2020 tarihinde https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/Infection-prevention-and-control-in-healthcare-settings-COVID-19_5th_update.pdf adresinden ulaşılmıştır.)
7. T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü COVID-19(SARS-CoV-2 Enfeksiyonu) rehberi bilim kurulu çalışması-14 Nisan 2020. SBHSGM: Ankara; 2020.1-98.
8. Pamukçu Günaydın G, Gökhan Ş (2020). COVID-19 ve koruyucu ekipmanlar. Hakan Oğuztürk (Ed.), *Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) ve Acil Tıp 2020* (40-46). Ankara: Türkiye Klinikleri.
9. European Centre for Disease Prevention and Control (2020). *Personal protective equipment (PPE) needs in healthcare settings for the care of patients with suspected or confirmed novel coronavirus (2019-nCoV)*. (February 2020 tarihinde <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/>

- files/documents/novel-coronavirus-personal-protective-equipment-needs-healthcare-settings.pdf adresinden ulaşılmıştır.)
10. MacIntyre CR, Seale H, Dung TC, et al. A cluster randomised trial of cloth masks compared with medical masks in healthcare workers. *BMJ Open*, 22;5(4):e006577. Doi: 10.1136/bmjopen-2014-006577.
 11. Wu X, Zhou H, Wu X, et al. Strategies for qualified triage stations and fever clinics during the outbreak of COVID-2019 in the county hospitals of Western Chongqing. *J Hosp Infect*, 105(2):128-129. Doi: 10.1016/j.jhin.2020.03.021.
 12. Wang D, Hu B, Hu C, et al. Clinical Characteristics of 138 Hospitalized Patients With 2019 Novel Coronavirus-Infected Pneumonia in Wuhan, China. *JAMA*, 323(11):1061-1069. Doi:10.1001/jama.2020.1585.
 13. Duman Atilla Ö, Kılıç TY. COVID-19 salgınında acil servis organizasyonu, hasta değerlendirme ve yönetim süreçleri. *Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi*, 30 (Ek sayı):183-194 doi:10.5222/terh.2020.96158
 14. T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Covid-19 (Sars-Cov-2 Enfeksiyonu) Erişkin Hasta Tedavisi Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması-7 Mayıs 2021. SBHSGM: Ankara; 2021.1-24.
 15. EDguidelines.com (2020). *COVID-19 Emergency Department Assessment and Management Guideline*. (3 Nisan 2020 tarihinde <https://www.edguidelines.com/COVID-19-resources/COVID-19-emergency-department-assessment-and-management-guideline/> adresinden ulaşılmıştır.)
 16. Guan WJ, Ni ZY, Hu Y, et al. Clinical Characteristics of Coronavirus Disease 2019 in China. *N Engl J Med*, 30;382(18):1708-1720. Doi:10.1056/NEJMoa2002032.
 17. Giacomelli A, pezzati L, Conti F, et al. Self-reported olfactory and taste disorders in SARS-CoV- 2 patients: a cross-sectional study. *Clin Infect Dis*, 28;71(15):889-890. Doi:10.1093/cid/cia330.
 18. Spinato G, Fabbri C, Polesel J, et al. Alterations in Smell or Taste in mildly Symptomatic Outpatients With SARS-CoV-2 Infection. *JAMA*, 323(20):2089-2090. Doi:10.1001/jama.2020.6771.
 19. Li LQ, Huang T, Wang YQ, et al. COVID-19 patients' clinical characteristics, discharge rate, and fatality rate of meta-analysis. *J Med Virol*, 92(6):577-583. doi: 10.1002/jmv.25757.
 20. UpTo-Date (2020). *Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Epidemiology, virology, clinical features, diagnosis, and prevention*. (14 May 2020 tarihinde <https://www.uptodate.com/contents/COVID-19-epidemiology-virology-and-prevention> adresinden ulaşılmıştır.)
 21. Alhazzani W, Moller MH, Arabi YM, et al. Surviving Sepsis Campaign: Guidelines on the management of critically ill adults with coronavirus disease 2019 (COVID-19). *Intensive Care Med*. 46(5):854-887. doi: 10.1007/s00134-020-06022-5.
 22. Wilcox SR. Management of respiratory failure due to COVID- 19. *BMJ*, 369:m1786. Doi:10.1136/bmj.m1786.
 23. Zhejiang University School of Medicine (2020). *Handbook of COVID-19 prevention and treatment*. (20 Mart 2020 tarihinde [https://gmcc.alibabadoctor.com/prevention-manual/reader?pdf=Handbook%20of%20COVID-19%20Prevention%20and%20Treatment%20\(Standard\).pdf&opt=read&version=standard&language=en&content_id=](https://gmcc.alibabadoctor.com/prevention-manual/reader?pdf=Handbook%20of%20COVID-19%20Prevention%20and%20Treatment%20(Standard).pdf&opt=read&version=standard&language=en&content_id=) adresinden ulaşılmıştır.)
 24. European Resuscitation Council (2020). *COVID-19 Guidelines*. (7 Mayıs 2020 tarihinde https://www.erc.edu/sites/5714e77d5e615861f00f7d18/pages/5e9ac62b4c84867335e4d1eb/files/ERC_COVID19_spreads.pdf?1609938873 adresinden ulaşılmıştır.)